

Suor de Lana Turner i altres versos

per Bartomeu Ribes Guasch i Toni Roca Pineda

El sol cou quan cau al jardí, entre els murs de pedra i
[la terra mig seca.
El matí sembla haver-se aturat per causes
[indescriptibles i insospitades.
Només hi ha temps i sensacions d'estranyesa
[repetida, cíclica, cansada.
Si la llum és un avís, ja anem ben avisats i procurem
[notícies contra el verí.
Odis, dius? Amors negres i més clàssics que els
[d'abans? Cine, sempre?
I per què celebrem la vida quan la mort és un bon
[llibre que s'ha de llegir quan cal?
Dolçor una mica endurida que és el desig i que és la
[soledat i que és la gran enyorança.

Fixa't.
Fixa't com sona
California sound?
California dream?
No. Sweet Caroline.
Però Caroline és
al sud del país.
Lluny, Dakota,
Thelonious Monk,
piano i orquestra,
toca a un sinistre
llogaret de Sausalito.
Peggie Sue té la regla
i els morts inevitables
són assassinats sense
còmplice.
Sents i veus la corrupció
tan dolça com la mel?
Mireu, doncs, el panorama
del comtat;
xèrif violent,
advocat fora
de la llei,
marshall
en hores baixes,
adúltera que viu
en hotels de mala mort
i d'adreça impossible.

Wentworth, dos-cinc-nou,
mentre el policia
es carrega rosses estil
Chandler.
Cinquanta anys després,
la nova mort
del novel·lista
i La Joya és trista
finestra d'esdeveniments
a la vora del cementiri
de Santa Mònica,
just al costat de Marilyn.
A la cloenda, mots exactes
del mestre:
«Visc o existeixo enmig de l'escalfor, com una aranya
nounada; i les orquídiessón una excusa per a la calor.
Us agraden les orquídiess?»

Suava Lana Turner?
Pregunta de mal gust,
cadàver exquisit,
silenci de la mort
que dona voltes sempre
a l'entorn d'un escàs
no saber res de res.
Aquesta primavera
per fi sembla terrible
la llum solar dalt l'illa.
No has sentit l'espant blau
de la sal sota l'aigua?
Moments, veniu de pressa
i occiu el desesper!
Rellotges de la platja,
accions de la por,
el sexe delirant
és un retrat de Poe
celebrat pels imbècils
que voten Berlusconi
amb la pixa empinada
dins la boca de Linda
Lovelace, ressuscitada,
com no podia ser
d'altra manera, a Capri,

davant del golf de Nàpols,
per intercessió
de les autoritats
que tots coneixem bé,
sense mai no esmentar-les,
perquè són de la dreta
de la mare i del pare.
Berlín, incendiat
mentrestant, i és Lou Reed
que s'injecta l'antídot
a canvi de tristesa.

No creure el somni de Lana Turner.
I Peggy Sue? Recorda, però,
que no aixecaràs falsos
testimonis ni mentiràs
malgrat el barret de copa
de Fred Astaire. I torna,
com sempre, la pregunta
capciosa: i Ginger Rogers?, ah!

Surt al carrer i la conversa
és trivial, bajanades
de darrera hora amb la inflexió
pròpia del temps que passa.
Atures amb la mà l'oratjol
que de migjorn t'arriba?

És un risc, però, l'amor –el sexe
també ho és–, i aquí sóc, trist
i sol, amb la indefinible melangia
de la ciutat de Berlín.

La dona –alta, prima, del sud–
entra a la cambra del record
probable i se m'encén,
quina vulgaritat!, la carn.
La passió, una pedra vertical
ubicada a l'exterior
del paisatge, Jules et Jim
vol dir Jeanne Moreau,

el·lipsi, nit americana,
exterior/nit, tràveling
–i un tràveling
és sempre una qüestió moral–
amb l'evocació absoluta
de Fanny Ardant
per un maleït
entorn urbà de París.
I la música de l'harmònica,
túnel fora del metro,
visibles, palpables
cadàvers, esgrogueïts,
el semen que es dispara
sobre la teva boca,
el somni d'Alabama,
calendari cinematogràfic
anys 40 i Robert Mitchum
que de sobte arriba al lloc
dels fets.

Dilueixes, amor meu, la teva ombra
i la nit és un mediocre concert
d'ocells sense pare ni mare.

El cor de Doris Day, plastificat, en vies d'extinció la
lírica dramàtica, la misantropia, el serrell de Mireille
Mathieu i l'orxata de Los Valencianos.
Hi veus bé? T'entretens amb els núvols que passen
per l'ombra del cel?
Reciprocitat, energia del vers, supermercat de les
ofertes rimades amb el hotmail de Virginia Mayo
quan apunta amb un Winchester i t'encerta enmig del
bony desinflat per culpa religiosament obscura.
Oli extra verge, aigua mineral, unes peces de fruita i
els licors que es refredaran amb la passió
trepanadora, ressuscitada, ella també, d'Apollinaire.
Però, qui parla quan només caldria escoltar l'eco
funàmbul de la mitjanit? Qui ressuscita tantes voltes
d'una mateixa mort i escriu per tu sense voler? Doncs
que passen pel passat que oblides, doncs de pel·lícula
que no té final.

Doris Day, patia del cor?
Veronica Lake, era l'essència i era el mirall?
O encesa la llum al San Francisco Valley?
A Bodeguita Bay, la mare
de Melanie Griffith, hi trobava
sang a la ferida oberta
per un pardal?
Dos per dos, quatre?
El nord del sud,
o el sud del nord?
Resposta: migjorn i gregal.
Palpable l'oració quieta
d'Olivia de Havilland

i de Joan Fontaine,
plegades, a l'església del poble?

Dones amb les ungles dels peus pintades.
Beuen cervesa freda, semblen rosses
i conserven la reserva del mal
explicada només per Raymond Chandler,
amb frases seques, les tardes de vent.
Unifiquem el deliri trencat,
deixem-nos de punyetes fines, velles,
hem d'exigir la fi definitiva
de totes les indisposicions.
L'herba-sana, molt alta, vull tallar-la
arran de terra, ja creixerà l'any
que ve de manera exponencial.
Merda de gat, no t'acostis mai més
al nostre paradís poc terrenal!
Invent de la incertesa, sigues prosa
del desesper, sigues vers d'alegria!
La mar, la mar, la llunyania ve
i ocuparà la nostra terra d'illa.
Dones amb les ungles dels peus pintades,
dones que volen banyar-se a la nit,
però que tenen fred i estimen l'or
que penja, la plata que bull, el bronze
inacceptable de la sorra bruta.
No veus el món que gira i gira molt?
El treball cansa, l'amor és il·lès
quan l'odi feridor es manté al marge.
Ginebra seca i un raig d'aigua tònica,
i Vinyet Panyella llegint uns versos
sobre el que no es pot explicar mai bé,
a Lloseta, a la molt bella Mallorca.
Dones amb les ungles dels peus pintades.
Més dones repetides més vegades,
i jo no les sabia pas comptar,
perquè s'esborren i perquè es confonen
les unes amb les altres. Mengen. Sopen
bocins d'ensaimada, gelat, síndria.

El problema no és la dona
que passa.
El problema és el vent
picant contra la porta.
I la porta –pecat, sentiment,
oberta taca de la sang– podria
ser la terra de la gran promesa,
amb l'evocació d'aquell film
polonès d'èxit a casa nostra
en temps de transició política
i art i assaig.
I en aquells dies de glòria
i sexe, les dones
no gosaven de pintar-se
les ungles malgrat les barbacoes

executades al nirvi central
de Puig des Molins, on només
s'hi reserva habitació via correu
electrònic.

Però el problema també era
que, al Harper's Bazaar, Raymond
Chandler no hi trobava sabates
del seu número. El suïcidi, doncs,
de l'empleat –un home de lenta veu difícil–
era inevitable.
Dones amb les ungles dels peus pintades?,
no m'ho crec.

Robert Graves, a Deià, menjava figues mentre les
ungles pintades dels peus de les dones creixien
seguint les fases de la lluna. Això era després de la
Gran Guerra i també després de la guerra nostra,
vull dir la dels nostres pares, la del 36-39 i tira lluny.
Qui se'n recorda, però, d'aquella situació una mica
estúpida, massa cruel i molt poc, segurament,
avorrida? L'art no serveix per a la descoberta del que
mai no hagués hagut d'haver passat. Hi estàs d'acord,
amb aquesta vulgar sentència o lloc comú? El futbol
va bé, en canvi, si les dones es pinten les ungles dels
peus amb pilotes de reglament fabricades a Singapur
o a Rodèsia del Sud. Això es pot fer? Són coses que
passen, a voltes. Són modes que s'han de seguir. Són
formes mig normals de no morir. Relacionem l'alegria

amb la tranquil·litat dels guanyadors abans i després dels actes de clausura del festival de Cannes.

Cannes? El problema no és la dona que protagonitza la pel·lícula? Però, què dius? El vent pica contra la porta quan veu que la dona s'està pintant les ungles dels peus, en comptes de llegir, de manera religiosa, com no podia ser d'altra manera, «Fabiola o la Iglesia de las catacumbas», llegenda escrita per l'eminentíssim cardenal Wiseman i traduïda de l'original anglès per D. Angel Calderón de la Barca. Nihil obstat: Dtor. Manuel Fernández, Censor. Imprimase: + Casimiro, Ob. Aux. y Vic. Gen. Madrid, 8 de agosto de 1949.

Les noietaes, en aquells dies d'encanteri i miratges sobre la mar, de quasi obligatòria lectura tenien «Florita», impossible nena imbècil que semblava haver arribat al món amb un pa sota el braç (en realitat, sota l'aixella bruta de suor idèntica a la produïda per Lana Turner en temps de la Metro). A l'altra zona, a l'altre costat de la marginació, els nens amb cara de primera comunió evangèlica es concentraven en les aventures de «Diego Valor», «Capitán España» i, més endavant, «Dos hombres buenos», odissees del far west signades per José Mallorquí, català de la terra que, després, lògicament, se suïcidà. No tenim notícies, però, de si es pintava les ungles dels peus. Però l'essència i la potència entre nines de totes les famílies era l'esmentada «Florita». També la col·lecció de novel·letes «Blancaflor», «Jazmín» i «Azucena». Era just que això, en uns anys de misèria i violència, fos possible? La resposta és impossible, com la possible bufetada de Glenn Ford a Rita Hayworth a «Gilda», acte que provocà enceses ires de merda i fúria

protagonitzades per col·lectius de falangistes de l'època. Robert Graves —sempre de week-end al llogaret de Lluçmajor, pàtria de la incombustible Maria Antònia Salvà— es tallava la mà quan rebia, per conducte oficial i diplomàtic, el «Financial Times», rotatiu llarg i anglès que portava la recepta original del flaó tan eivissenc, tan nostrat, tan fidel als senyals d'identitat pitiüsa. Mentrestant, la ciutat de Barcelona obre pàgines al progrés a l'hora de fer realitat la T-1, per les rodalies del Prat, fenomen que en un tres i no res ens portarà a NYC. Però «Florita» a tots nosaltres ens va fer la guitza en enviar-nos al país de la gran punyeta. Ja ho deia l'insigne Marià Villangómez i Llobet: «la pau?, no trobaré descans...»

No trobaré, deixeble mans, descans. No trobaràs descans, tu tampoc, viatger fart dels desastres, de les notícies agredolces entre la lluna i el sol. No hi haurà ni descans, ni tan sols dones amb les ungles dels peus pintades. Nova York, certament, serà Barcelona, amb l'Hospitalet i amb Badalona, i amb el tripartit i amb el triplet. Però Barcelona serà Bangkok en el moment exacte de la mort de Manuel Vázquez Montalbán. Perquè Barcelona té un punt asiàtic a la recordada nit negra del seu barri xinès, tan difunt a estones. Ara, a més, Barcelona té mar, com Nova York, però no en té tanta com Eivissa, que n'és ben voltada com una illa que creu en la sal i en el flaó i en les mescles alcohòliques com el palo amb ginebra, de tan grat record i excel·lent gust. «Un altre palet, cambrer, i

unes olives “La Española”, d’aquelles ben farcides amb pebrots». No torna a ser mai el passat, te n’adones? No torna a ser mai la mateixa claveguera per la qual passen els rius que signifiquen secretament que de veritat hem estat el que som en el precís moment de preguntar-nos-ho. No trobaré les claus perdudes de ca meua, i tampoc les trobaré si a ca meua li dic casa meua. Pretenem d’entendre-ho tot i només fixem l’atenció en la capacitat inexhaurible d’oblidar la part terrible, el desconcert general del món. No trobaré mai res del que volia trobar? Ho he perdut tot? La mitjanit perpètua és aquest instant fràgil de la pròpia negació. Insistim. Insistim i abandonem el vers entre les bèsties ferotges, tristes, encara no incloses a l’inventari final de la mala llet comptable, comptada, recomptadíssima fins a l’extenuació.

Sant Joan és la canonada primera de l’estiu? No trobaré descans. I els alegres al·lots de l’Institut ho volen celebrar al petit poble de Santa Eulària. No hi ha problema. Al capdavant, ahir fou l’aniversari –cent anys i tan ample– d’Errol Flynn. Torna «El capità Blood» i tota la colla aquella de caps de faves que moriren amb les botes posades. Desgraciats. Desgraciats de merda. La festa a Hollywood era absoluta i Gregory Peck es perd d’amor per la Perla Chávez, mexicana de pell que crema, sang bullint a l’olla del sexe, sang calenta i ulls de pardal del desert en arribar la lenta caiguda de la tarda amb la posta de sol rabiosa i de fúria com la mirada del gos de Baskerville. Breu pausa, intencionat, llarg tràveling sobre escenaris de dolor i el llibre d’honor de Frank Sinatra em portarà tal vegada la necessària pau d’aquest estiu sant i de dolor. Sacrílega passió amorosa entre el delit i el delit de la carn, mentre a la molt noble i lleial ciutat de Toledo, Rouco Varela –una mala persona– consagra els primers noranta anys de l’exaltació als altars del Sagrat Cor de Jesús. Torno a insistir: no trobaré descans.

Demano la paraula i vull descans.
Sant Joan? L’aeroport de Son Sant Joan?

Tal vegada, tal vegada, qui és que ho sap?
Me’n vaig a treballar –sessió de tarda–,
i ja veurem si aquest poema té final.
De moment, toca el piano silenciós
la titola mortal d’Errol Flynn, prou borratxo.

No tinc treball. No vull treballar. No vull la feina ni l’oficina. No tinc horari ni obligacions. No tinc amant ni esposa. No tinc l’aire que respiro ni el sexe que em trontolla quan a l’estiu –els dies blaus de l’estiu, pòstums versos de Machado deu minuts abans de morir a la frontera francesa– l’estrangera obscena em mostra pit i cuixa. Aquesta i no pas altra és la realitat. No tornaré a la botiga a comprar pa. El poeta té diners, però està a dieta rigorosíssima. Demà, dijous, 25, cremarem el cadàver obscur de la poesia. Mentre, ja veus, tornes de la feina i el poema t’espera. No tinc remei.

BARTOMEU RIBES GUASCH & TONI ROCA PINEDA ■